

Маленькія крокі – для значных вынікаў

Устойлівае развіццё — тэма, актуальнасць якой складана пераацаніць.

Бо Мэты, прапісаныя ў Парадку дня да 2030 года, закранаюць усе аспекты жыцця людзей як у кожнай краіне паасобку, так і ва ўсім свеце.

Напрыканцы студзеня ў Мінску прайшоў Першы нацыянальны форум па ўстойлівым развіцці На ім прадстаўнікі дзяржсектара, грамадскасці і міжнародных партнёраў агучылі свае прапановы па далейшай рабоце ў галіне МУР і неабходных мерах па іх ўдасканаленню. Якія змены ў экалагічным кампаненце Мэтаў ужо адбываюцца і павіны адбыцца ў хуткім часе?

Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя з'яўляецца каардынатарам ключавых мерапрыемстваў па дасягненні сямі Мэтаў устойлівага развіцця экалагічнай скіраванасці (Мэты 6, 9, 11, 12, 13, 15, 17). Сумесна з іншымі органамі ўлады яно адказвае за фарміраванне нацыянальных паказчыкаў па экалагічным кірунку — гэта 22 заданы і 26 паказчыкаў, вызначаных на глабальным узроўні, і 30 проксі-паказчыкаў — на нацыянальным.

— Сёння намаганні Мінпрыроды скіраваныя на дасягненне ўстойлівага балансу паміж захаваннем наваколля і эканамічным развіццём, на прасоўванне прынцыпаў экалагічнай цэласнасці, “зялёнай” эканомікі, канцэпцыі “разумнага развіцця”, — падкрэсліў міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй Худык. — У кантэксце ўсталяванага партнёрства органаў дзяржкіравання, грамадскіх аб'яднанняў, бізнэс-суполак нам удалося не толькі захаваць стабільную экалагічную сітуацыю ў краіне, але і забяспечыць дастойную якасць жыцця нашых грамадзян. У Беларусі створана інстытуцыянальная аснова рэалізацыі Мэтаў устойлівага развіцця экалагічнай скіраванасці, сфарміравана нацыянальная сістэма паказчыкаў для іх маніторынгу і

ажыццяўляецца прадуманы падыход да арганізацыі работы па іх дасягненні.

У далейшым, па словах Андрэя Худыка, неабходна гарманізаваць з Мэтамі не толькі галіновыя дзяржпраграмы і нацыянальныя планы дзеянняў, але і нарматыўна-прававыя дакументы.

Чатыры прыярытэты

Для ўстойлівага развіцця Беларусі вельмі важна забяспечыць зацікаўленасць органаў дзяржкіравання ў экалагізацыі прыярытэтных для краіны галін эканомікі, лічыць першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Ія Малкіна. І асноўны акцэнт трэба зрабіць на ўсведамленні важна ўключаць экалагічныя паказчыкі ў паказчыкі эфектыўнасці асобнага бізнэсу ці цэлых галін, бо “хто не прыме гэта да выканання сёння, той прайграе”.

Спецыялісты вылучаюць чатыры стратэгічныя “зялёныя” прыярытэты, якія павінны легчы ў аснову дзяржаўнай палітыкі:

- **Узаемадзеянне дзяржавы, грамадства і бізнэсу з мэтай змякчэння наступстваў змены клімату і адаптацыі да іх.**

Гэта магчыма зрабіць праз укараненне нізкавугляродных і безвугляродных тэхналогій у галіне ацяплення жыллёвага фонду, электратранспарту, праз парытэтнае развіццё як атамнай энергетыкі, так і ўзнаўляльных крыніц энергіі.

- **Аб'яднанне дзяржаўных і рэгіянальных органаў кіравання, прыватнага сектара з міжнароднымі партнёрамі дзеля рэалізацыі канцэпцыі “ўстойлівых гарадоў”.**

Сёння для вырашэння гэтай задачы рэалізуецца шэраг праектаў у розных рэгіёнах краіны, такіх як ініцыятыва “Пагадненне мэраў па клімаце і энергіі”; стратэгія “разумнага гарадскога развіцця” для Брэста; праект па павышэнні энергаэфектыўнасці, развіцці ўстойлівага транспарту, адаптацыі да змены клімату ў Навагрудку, Баранавічах, Слаўгарадзе, Пружаных і інш.

• **Украаненне інавацыйных спосабаў кіравання рэсурсамі, стварэнне новых бізнэс-мадэляў, якія будуць мець эканамічныя, сацыяльныя і экалагічныя выгады.**

Адным з прыярытэтных накірункаў “зялёнай” эканомікі павінны стаць распрацоўкі ў галіне абыходжання з вытворчымі адходамі і пластыкам.

• **Фарміраванне экалагічнай культуры, паляпшэнне экалагічнай адукацыі грамадства.**

— Прынцыпова важнай бачыцца асветніцкая праца па экалагічнай тэматыцы, — адзначыла Ія Малкіна. — І для нас усіх гэта павінна стаць не толькі вектарам, якога б мы прытрымліваліся у сваіх галіновых і рэгіянальных праграмах, але і ў цэлым глабальным выклікам.

Мэты ў дзеянні

Адна з задач **Мэты 15 “Захаванне экасістэм сушы”** — мабілізацыя рэсурсаў з усіх крыніц і на ўсіх узроўнях для фінансавання рацыянальнага лесакарыстання.

— У нашай краіне на заканадаўчым узроўні ўстаноўлены прыярытэт узнаўлення лясоў над лесакарыстаннем, — адзначыў першы намеснік міністра лясной гаспадаркі Валянцін Шатраўка. — Праца лесаводаў скіравана і на стварэнне біялагічна ўстойлівых лясных насаджэнняў, змяшаных па пародным складзе, а таксама на паступовае павелічэнне натуральнага ўзнаўлення лясоў. Да 2030 года лясістасць у краіне павінна вырасці мінімум да 41% (сёння — 39,8%), доля змяшаных насаджэнняў — да 74%, натуральнага ўзнаўлення — да 47%.

— **Мэта 12 “Устойлівая вытворчасць і спажыванне”**

— адна з найбольш складаных і аб’ёмных, — падкрэсліў дырэктар установы “Цэнтр экалагічных рашэнняў” Яўген Лабанаў. — Але яна і найбольш блізкая да людзей, бо ў ёй ідзе размова пра нашы спажывецкія звычкі, пра бачныя змяненні ў наваколлі.

Сярод глабальных выклікаў, што тычацца гэтай мэты, — рост колькасці аднаразовых тавараў, у тым ліку тых, што не перапрацоўваюцца, і павелічэнне вытворчасці пластыку.

Вырашыць праблему дапаможа праца па прадукцыйнасці ўтварэння адходаў, у тым ліку стымуляванне вытворцаў і пастаўшчыкоў, каб такія тавары як мага больш павольна траплялі на рынак.

Арганічная сельская гаспадарка — адзін з прыкладаў устойлівага развіцця бізнэсу экалагічнай скіраванасці. Каб гэты кірунак актыўна развіваўся ў нашай краіне, прыняцце закону “Аб вытворчасці і абароце арганічнай прадукцыі” — толькі першы крок, упэўнена намеснік кіраўніка сялянска-фермерскай гаспадаркі “СідСад” Алена Сідарава. Трэба таксама зацвердзіць стандарты, якія б адпавядалі міжнародным патрабаванням; распрацаваць сістэму льготыў для фермераў; рыхтаваць спецыялістаў у гэтай галіне; пашыраць інфармаванасць як грамадскасці, так і фермераў.

Адна з прыярытэтных задач **Мэты 6 “Чыстая вада і санітарыя”** — рацыянальнае выкарыстанне водных рэсурсаў.

Нягледзячы на тое, што ў Беларусі няма прамога выхаду да мора, праз рэкі наша краіна таксама ўплывае на стан марскіх экасістэм. Таму, па словах дырэктара УП “Мінскводаканал” Алега Аўруніца, вельмі важна ўкладаць сродкі ў сістэмы ачысткі сцёкавых вод.

Сёння наша краіна як удзельніца Парыжскага пагаднення па клімаце актыўна рэалізуе **Мэту 13 “Барацьба са зменай клімату”**.

На думку акадэміка НАН Беларусі прафесара Уладзіміра Логінава, дасягнуць значных зменаў мы змаглі яшчэ і дзякуючы замене такіх паліўна-энергетычных рэсурсаў, як вугаль і торф, на прыродны газ. Сёння эканоміка рэспублікі з улікам змены землекарыстання і лясной гаспадаркі выкідае ў атмасферу 62,2 млн т парніковых газаў, што складае 53,7% ад узроўню 1990 года.

Каб спыніць змену клімату, вылучэнне парніковых газаў, усім краінам свету трэба ўкласці значныя сродкі, а таксама змяніць экалагічную свядомасць, што зрабіць нашмат цяжэй.

Вераніка КОЛАСАВА

Источник: Родная природа. – 2019.
– № 2. – С. 2-5.